

Ennallistamissuunnitelman valmistelu, teemaryhmä 3, kaupunkiympäristöt

Kokous 8, 12.12.2025,
kokousaineistot

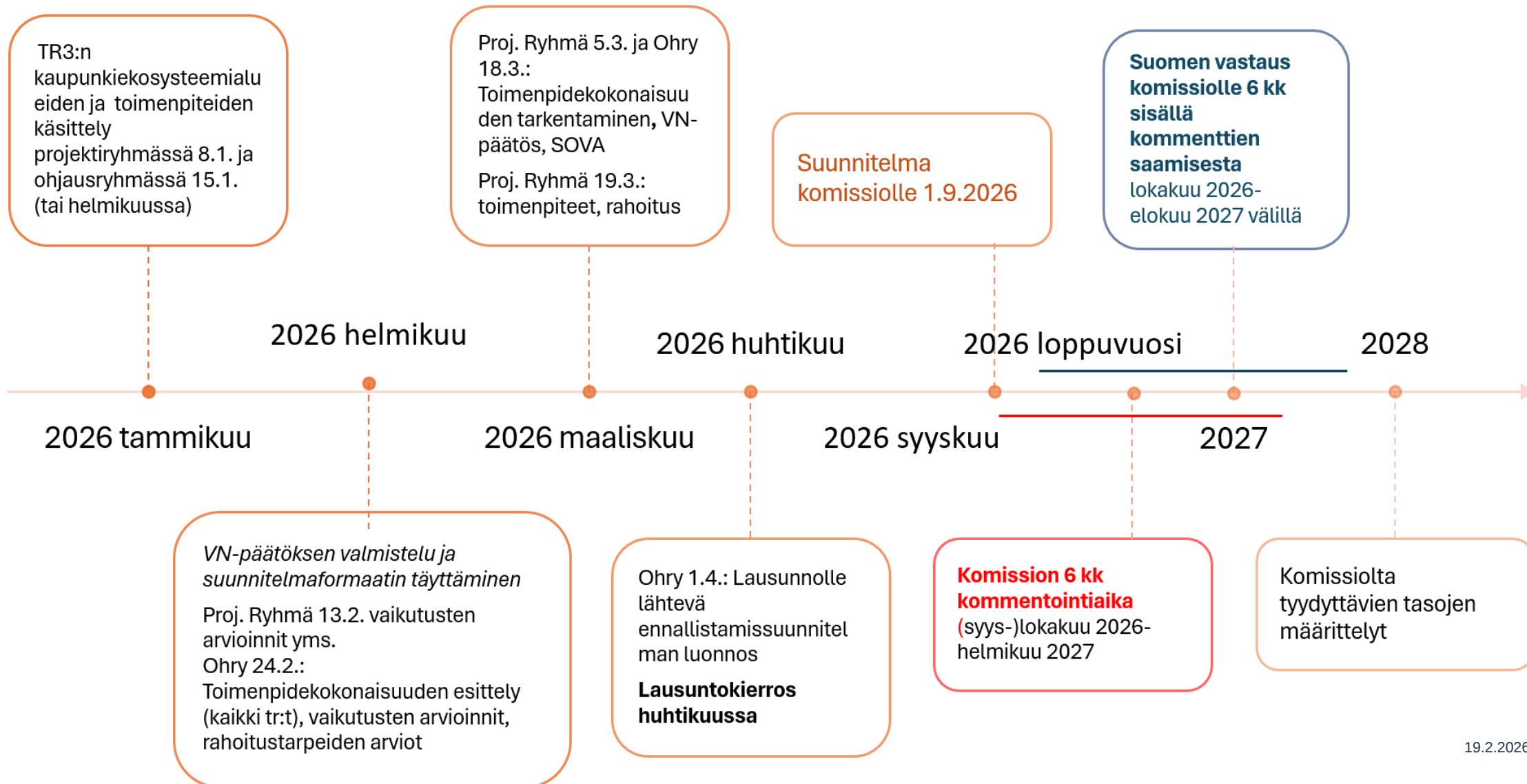
Asialista

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
3. Kaupunkiekosysteemialueiden rajaaminen
4. Toimenpiteiden määrittely
5. Muut asiat
6. Seuraavat kokoukset
7. Kokouksen päättäminen

Alustava aikataulu vuodelle 2026

Ennallistamissuunnitelman aikajana 2026, alustava (TR3)

Kaupunki- ekosysteemialueiden rajaaminen

Kaupunkiekosysteemialueet ennallistamisasetuksessa

Kaupunkiekosysteemialueiden lähialueen (peri-urban area) määrittely on artikkelitekstissä ja komission 2025 ohjeistuksessa osin epä johdonmukainen.

Artiklateksti kaupunkiekosysteemialueen rajaamisesta

Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

- a) koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai*
- b) kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.*

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.

Lähialueen määritelmä asetuksessa

19) ”kaupunkien lähialueilla” (tarkoitetaan) kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista (..)

Kaupunkiekosysteemialueet – komission ohjeistus 2025

- Lähialueen (peri-urban area) laajuudelle ei ole minimi- eikä maksimirajaa.
 - *As Member States are free to establish their urban ecosystem area (UEA) boundaries anywhere within the LAU - as long the UAE consists of at least the urban centres and urban cluster – there is no obligation to set any specific peri-urban area (at 1km, or any other distance).*
- Komissio suosittelee lähialueen sisällyttämistä kaupunkiekosysteemialueeseen ei-toivotun kaupunkikehityksen välttämiseksi.
 - *It is, however, strongly recommend that a peri-urban area is included around the built-up area of the city to avoid any unwanted displacement of development to an area just outside the current built-up area.*
- **HUOM: Edellä mainitut ovat samaa vastausta (kuvakaappaus seuraavassa kalvossa). Komissio ei siis suosittele liittämään lähialueeksi mitä tahansa kaupungin osia vaan UCC-alueiden lähialuetta ilman ala- tai ylärajaa.**
- Komission mukaan mahdollinen yhdistetty kaupunkiekosysteemialue tulee perustella hyvin, ei saa olla liian laaja, oltava yhteinen hallintorakenne, yhteistä suunnittelua jne. Asetuksessa yhdistetyn kaupunkiekosysteemialueen käyttämiselle ei kuitenkaan ole asetettu ehtoja.

Lähteet: Komission NRR-portaalin Q&A-osio ja WGGI-ryhmän kokoukset 3.7.2025 ja 9.12.2025

Kuvakaappaus komission NRR-portaalista

^ How can peri-urban areas be accounted for?

As Member States are free to establish their urban ecosystem area (UEA) boundaries anywhere within the LAU - *as long the UAE consists of at least the urban centres and urban cluster* – there is no obligation to set any specific peri-urban area (at 1km, or any other distance). It is, however, strongly recommend that a peri-urban area is included around the built-up area of the city to avoid any unwanted displacement of development to an area just outside the current built-up area.

Kaupunkiekosysteemialueiden rajaamisen eteneminen

- Aluerajausvaihtoehtojen työpaja erityisesti kaupungeille ja kunnille 12.6.2025
- Kunnille suunnattu kommenttikierros (paikkatietokysely) 22.10.-19.11.2025
 - Pyydettiin näkemys TR3:n suositteluun rajaustapaan *UCC-alue + lähialue* sekä paikallinen rajausehdotus perusteluineen. **Pohjaehdotuksena oli UCC-alue + 1 km lähialue** 1 km² karttaruutuina. Lähialuetta oli mahdollista muokata vähentämällä tai lisäämällä 1 km² ruutuja.
 - **Rajausvaihtoehtoista eniten kannatusta sai UCC-alue + muokattu lähialue.**
 - Ehdotettuihin lähialueisiin sisältyi mm. asemakaavoitettuja alueita ja muita taajamien ja väestönkasvun kasvusuuntia, viherryttämisen mahdollistavia alueita, kuten brownfield-alueet, ekologisia yhteyksiä tukevia alueita ja kunnan omistamia maa-alueita.
 - Lähialueen ulkopuolelle jätettäväksi ehdotettiin mm. puolustusvoimien alueita (ei ohjausmahdollisuutta), arvokkaita maisema-alueita, kulttuuriympäristöjä, luonnonsuojelu- ja virkistysalueita (ei maankäytön muutoksia), maa- ja metsätalousalueita (ei ohjausmahdollisuutta) moottoriteitä ja liikennealueita (ei voida viherryttää).
- Muistutusviesti kyselyyn vastaamatta jättäneille joulukuussa, vastausaika 10.12. saakka
- Kaupunkiekosysteemialueiden rajaustapaa käsitelty joulukuussa projektiryhmässä ja ohjausryhmässä

Esimerkkejä kuntien tekemistä rajausehdotuksista

Periaate 1: Lähialue 1 km puskurina vähäisin täydennyksin

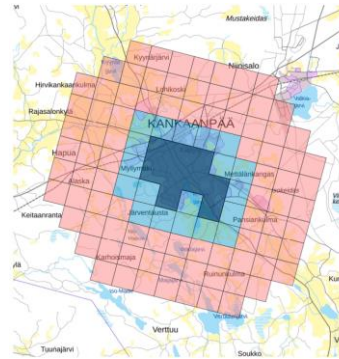
Periaate 2: Lähialue 1 km puskurina muokattuna täydennyksin ja poistoin kasvusuunnat huomioiden

Periaate 3: Lähialue irrallisena, vain yksittäisinä ruutuina tai ei lähialuetta

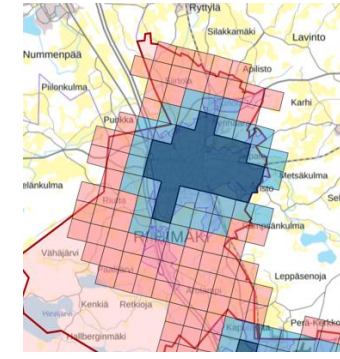
UCC-alue - tummansininen

Kunnan ehdottama lähialue - vaaleansininen

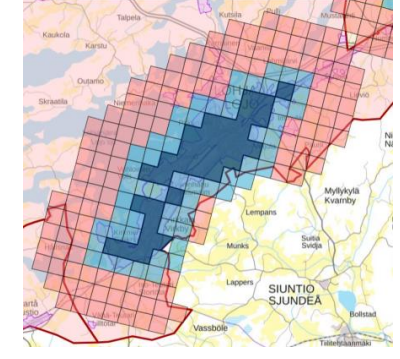
Muut kyselyssä valittaviksi mahdollistetut ruudut – vaaleanpunainen

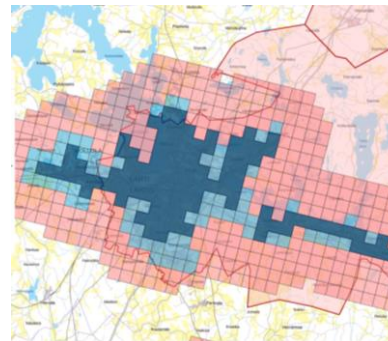
Kankaanpää

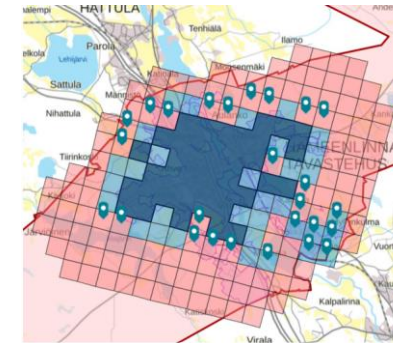
Riihimäki

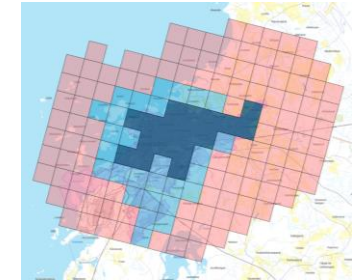
Lohja

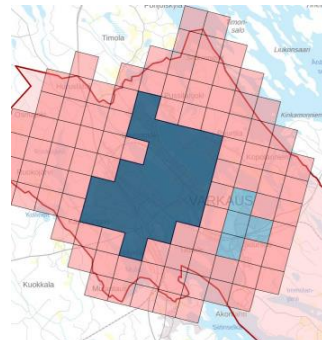
Lahti

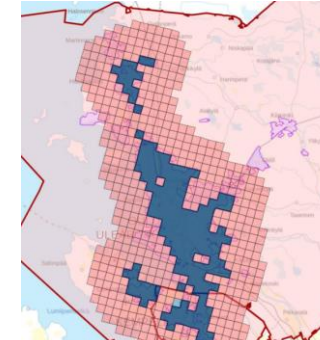
Hämeenlinna

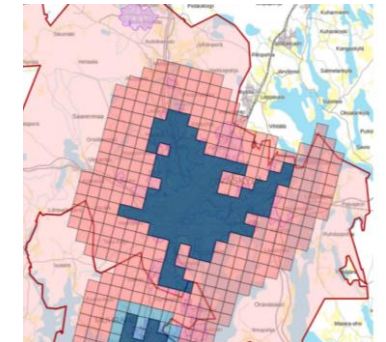
Raasepori

Varkaus

Oulu

Jyväskylä

Rajauksista päättäminen (ALUSTAVA)

- Esitetään käytettäväksi kahta rajaustavaihtoehtoa
 - UCC-rajausta, jonka määrittelyyn ei liity tulkinnallisia epäselvyyksiä asetustekstin ja komission ohjeiden välillä.
 - UCC-aluetta paikallisesti modifioidulla lisäruuduilla. Yhtenäistä 1 km lähialuetta ei ehdoteta.
 - Valinta edellä mainittujen vaihtoehtojen välillä pohjautuu mahdollisuuksien mukaan kuntien rajausehdotuksiin.
- Lisäpalautemahdollisuus (noin ajalla 16.12.2025-16.1.2026) tarjotaan kaikille, jotka ovat ehdottaneet lähialueruutuja.
- Linjauksen käsittely ohjausryhmässä 01-02/2026
- Teemaryhmältä kunnille yhtenäinen viesti artiklan ja rajausten oikeusvaikutuksista ja valtion ja kuntien rooleista

Toimenpiteiden määrittely

Valmistelun eteneminen

- Tässä kokouksessa toimenpiteiden tarkastelua komission toimenpidetypologiat huomioiden
- Työpaja kunnille ja teemaryhmälle 15.12.2025
- Linjauksia toimenpiteistä teemaryhmässä 3 tammikuussa ja esittely projektiryhmässä ja ohjausryhmässä tammi-helmikuussa.
- Tarvittaessa toimenpiteiden yhteensovittamista ennallistamissuunnitelman kokonaisuuden tasolla sekä joidenkin teemaryhmien kanssa (esim. maatalousympäristöjen osalta pölyttäjät)

Komission toimenpidetypologia, kaupunkimaiset elinympäristöt

Measures related to urban habitats					
M12				Change of land use	Creation of new urban green or blue space, by introducing parks, woodlands or water courses, for example through the conversion of derelict or abandoned land.
M13				Greening of buildings/developments	Establishing measures to ensure the Integration/retrofitting of green roofs/walls onto existing or new buildings, and/or green space and trees in the land around buildings.
M14				Greening of transport routes / infrastructure	Establishing measures to promote the addition/inclusion of trees, shrubs, grasses and/or flowers to existing or new streets, or public transport lines (train or tram) / infrastructure developments (road/rail etc.).
M15				Nature-based solutions	Solutions to urban challenges that are inspired and supported by nature, simultaneously providing environmental, social and economic benefits and helping to build resilience, for example, the creation of urban wetlands for flood protection.
M16				Greening of public spaces	Adding/increasing the levels of green space and/or trees to public spaces, including creation of permeable, tree covered parking areas.
M17				Improving ecosystem quality	Policies / measures for improving ecosystem value / quality of biodiversity
M18				Other measures related to urban habitats	Other measures related to urban habitats not covered by other MX measures. Please specify (obligatory free text box)

Komission toimenpidetypologia, mahdollistavat ja tukevat toimet

Enabling and supporting measures					
M23				Education and awareness raising	Formal education, training, communication activities. This includes the development of technical tools and guidance to support local authorities and stakeholders to restore nature.
M code (NRR)	CM code (HD)	KTM code (WFD)	MSFD code	Measure name	Description
M24				Adopting new policy and legislation	Adopting new sub-national or national policy and legislation.
M25				Compliance and enforcement	Enforcement of legislation and compliance promotion, including inspections.
M26				Economic and other incentives	Incentives, including tax-related or market incentives, alternatives for livelihood, payments and compensations.
M27				Designation and effective management of protected areas	As defined in the Commission staff working document "Criteria and guidance for protected areas designations" (2022) in relation to the 30% target (see https://environment.ec.europa.eu/system/files/2022-01/SWD_guidance_protected_areas.pdf).
M28				Designation and effective management of strictly protected areas	As defined in the Commission staff working document "Criteria and guidance for protected areas designations" (2022) in relation to the 10% target (see https://environment.ec.europa.eu/system/files/2022-01/SWD_guidance_protected_areas.pdf).
M29				Other enabling and supporting measures	Other enabling and supporting measures relevant for the targets.
Other measures					
M30				Other measures	Other measures not covered in any sections of the typology of measures. Please specify (obligatory free text box)

Mahdolliset toimenpiteet kaupunkiympäristössä typologioittain

- **M12 Change of land use**
 - Brownfield-alueiden viherryttäminen
- **M13 Greening of buildings/developments**
 - Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen puuston lisääminen
 - Puuston lisäämiseen kannustavat toimet suunnittelussa ja rakennushankkeissa
- **M14 Greening of transport routes/infrastructure**
 - Katuympäristöjen ja pysäköintialueiden viherryttäminen
- **M17 Improving ecosystem quality**
 - Viheralueiden kytkeytyneisyyden lisääminen ja laadullinen kehittäminen
- Mahdollisia typologioita myös M15 Nature-based solutions, M16 Greening of public spaces, M18 Other measures related to urban habitats
- Yksityisten alueiden viherryttäminen asuinalueilla ja kaupallisilla alueilla sekä Rakennuksiin integroidun viheralueen lisääminen voivat yhdistyä osaksi isompia toimenpiteitä

Mahdolliset tukevat toimenpiteet typologioittain

- **M23 Education and awareness raising**

- Tietopohjan vahvistaminen, informaatio-ohjaus ja yhteistyö (voi mahdollisesti sisältää seuraavia: Kaupunkiviherhaaste, Viherryttämissopimus, Kaupunkivihreäohjelma)

- **M26 Economic and other incentives**

- Taloudelliset kannustimet, tuet ja avustukset

- **M29 Other enabling and supporting measures**

- Kuntien viherryttämissuunnitelmien ja luonto-ohjelmien laatiminen
- Viherympäristötavoitteet MAL-sopimukseen

- Mahdollisia typologioita myös M25 Compliance and enforcement Enforcement of legislation and compliance promotion, including inspections.

Mahdolliset toimenpiteet kaupunkiympäristössä

- Brownfield-alueiden viherryttäminen
 - Viherrytetään käytöstä poistuneita teollisuus- ja tuotantolaitosten alueita, kasvavissa kaupungeissa rakentamisen yhteydessä, muualla laajamittaisemmin tai väliaikaisesti. Laaditaan valtakunnalliset suositukset tai ohjeet brownfieldien viherryttämiseen.
- Koulujen, päiväkotien ja muiden palvelukohteiden pihojen puuston lisääminen
 - Lisätään koulujen ja päiväkotien sekä mahdollisesti muiden palvelukohteiden pihojen puustoa ja latvuspeittoa erityisesti peruskorjausten yhteydessä tavoitteena kehittää luonnonmukaisia, oppimista ja hyvinvointia tukevia ympäristöjä. Tuottaa hyvinvointi- ja terveyshyötyjä ja kohdentuu lähes koko ikäluokkaan. Voi sisältää viherryttämisohjeiden laatimisen suunnittelijoille.
- Puuston lisäämiseen kannustavat toimet suunnittelussa ja rakennushankkeissa
 - Puuston ja maaperän säilyttäminen lupaprosesseissa ja rakennushankkeissa, esim. tonttien puiden määrän ohjaaminen. Mahdollista ohjata kaavamääräyksillä tai rakennustapaohjeilla sekä kunnan mailla että yksityismailla, rakennusvalvonnan helpompi valvoa kaavamääräyksiä, rakennusjärjestykseen voidaan tehdä yleisiä kirjauksia puuston säilyttämisestä. Tontinomistajille (taloudellisia) kannustimia viherryttämiseen. Kompensaatiojärjestelmät kaadetun puuston korvaamiseksi.

Katu ympäristöjen ja pysäköintialueiden viherryttäminen

- Puuston lisääminen tiiviin keskustan katu ympäristössä sekä katutilan tilajaon uudistaminen siten, että muodostuu viherjatkumoita. Kaupunkipuiden säilyttämisen ennakointi jo suunnitteluvaiheessa, katupuiden elinolojen parantaminen, mahdollisesti liikenneväylien suoja-alueiden viherryttäminen.
- Viheralueiden kytkeytyneisyyden lisääminen ja laadullinen kehittäminen
 - Lisätään viheryhteyksiä tunnistamalla ja poistamalla niiden katkoksia. Kartoitetaan ja viherrytetään vähän käytetyt alueet ja vahvistetaan ekologisia verkostoja. Toimenpide estäisi luontoalueiden pirstoutumista ja tuottaisi hyvinvointihyötyjä ja laadullisia luonnon monimuotoisuushyötyjä.

Mahdolliset tukevat toimenpiteet

- Tietopohjan vahvistaminen, informaatio-ohjaus ja yhteistyö (+Kaupunkiviherraaste, Viherryttämissopimus)
 - Vahvistetaan tietopohjaa ja seurantaa sekä kaupunkivihreän ja latvuspeiton lisäämistä tukevaa informaatio-ohjausta ja yhteistyötä. Kokonaisuus voisi sisältää esim. seuraavia toimia: Viherrakenteen seuranta ja kehittäminen, yhteistyön kehittäminen, osaamisen vahvistaminen, informaatio-ohjaus ja kampanjat, kaupunkien viherryttämisen haastekilpailu, sitoumus tai sopimus.
- Taloudelliset kannustimet, tuet ja avustukset
 - Kehitetään verotuksellisia, rahoituksellisia ja taloudellisen arvon tunnistamiseen ja hallintaan liittyviä keinoja kaupunkivihreän ja latvuspeiton lisäämiseksi. Voisi sisältää fiskaalista ohjausta (esim. kiinteistövero), rahoitusta (esim. valtionavustukset), yksityisen rahoituksen hyödyntämistä (esim. edellytyksiä rahoitusehtoihin). Mahdollisesti parempi EU-rahoituksen hyödyntäminen ja sitä koskeva neuvonta. Kaupunkivihreän taloudellisen arvon huomiointi päätöksenteossa sekä viheromaisuuden hallinnan kehittäminen.
- Kuntien viherryttämissuunnitelmien ja luonto-ohjelmien laatiminen
 - Ennallistamistavoitteiden sisällyttäminen kuntien ohjelmiin, kuten luonnon monimuotoisuusohjelmat, luonnonhoitosuunnitelmat, luonnonsuojeluohjelmat, viheralueohjelmat, viherrakenneanalyysit ja viherryttämissuunnitelmat. Kaupunkien yhteiset viherryttämissitoumukset? Kuntien viherryttämissuunnitelmien laatiminen (EU:n biodiversiteettistrategian kehoitus vähintään 20 000 asukkaan kaupungeille).
- Viherympäristötavoitteet MAL-sopimukseen
 - Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset tukevat suurimpien kaupunkiseutujen (Hki, Tre, Turku, Oulu, Jkl, Kuopio ja Lahti) kasvua ja kehitystä määrittelemällä yhteiset tavoitteet ja toimet asuntotuotannolle ja kestäväen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämiselle. Kaikkiin MAL-sopimukseen voitaisiin sisällyttää kaupunkien viherympäristön määrää lisäävät tavoitteet ja toimenpiteet sekä niiden aikataulutetut toteutussuunnitelmat. Miinuksena alueellisesti rajallinen kohdentuminen.

Muut asiat

Muut asiat

- SYKEN selvitys kaupunkivihreän ja latvuspeiton tyydyttävistä tasoista julkaistaan lähipäivinä
- Komissio julkaissut oppaan kaupunkien viherryttämisen työkaluista [Handbook of tools for informing and monitoring urban greening strategies and nature plans](#)
 - 59 tools to assist urban decision-makers in implementing EU policies such as the EU Biodiversity Strategy for 2030 and the Nature Restoration Regulation. From simple dashboards to advanced spatial models, designed to plan, monitor, and expand urban green space. Evaluated by experts for ease of use, cost, data needs, policy relevance. Grouped into five clusters: 1) benchmarking based on indicators, 2) explore and understand challenges, 3) support specific policies or projects, 4) provide spatial information, 5) specific challenges (e.g. air quality, ecological connectivity). Case studies how cities are using these to cool streets, boost biodiversity, and improve public health.
 - Julkaisun liitteenä interaktiivinen työkaluseti: [Urban greening tool recommender](#)

Seuraavat kokoukset

- tammikuu, vko x
- helmikuu, vko x

